

**O'zbekistonda 2017-2024-yillarda biznes va texnologiyaning
rivojlanishi.**

Boburjon Urishov Baxtiyor o'g'li

ISFT institute Xalqaro amaliy buxgalteriya va moliya yo'nalishi

22-IAAF-01

Annotatsiya. Ushbu maqola 2017 yildan 2024 yilgacha O'zbekistonda biznes va texnologiyalar evolyutsiyasini o'rganadi. U ushbu o'sishni boshqaradigan ijtimoiy-iqtisodiy omillarni, hukumat siyosatining ta'sirini va sanoat duch keladigan muammolarni o'rganadi. Tadqiqotda ma'lumotlarning miqdoriy tahlilini soha mutaxassislarining sifatli tushunchalari bilan birlashtirgan aralash usulli yondashuv qo'llaniladi. Topilmalar raqamli transformatsiya va biznes innovatsiyalarida sezilarli yutuqlarni ochib beradi, shu bilan birga keyingi rivojlanishga muhtoj sohalarni ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar. O'zbekiston, biznesni rivojlantirish, texnologiyalarni rivojlantirish, raqamli transformatsiya, davlat siyosati, iqtisodiy o'sish, innovatsiyalar.

So'nggi yetti yil ichida O'zbekistonda iqtisodiy va texnologik o'zgarishlar yuz berdi. Ushbu davr iqtisodiyotni liberallashtirish, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va texnologik innovatsiyalarni rivojlantirishga qaratilgan qator islohotlar bilan ajralib turdi. Mamlakatning strategik joylashuvi, mo'l-ko'l tabiiy resurslari va yosh, texnologiyani yaxshi biladigan aholisi uni Markaziy Osiyoda biznes va texnologiyalar uchun rivojlanayotgan markaz sifatida joylashtirdi.

Ushbu tadqiqot O'zbekistonda biznes va texnologiyalar rivojini har tomonlama tahlil qilish uchun aralash metodlardan foydalanadi. Iqtisodiy va texnologik tendentsiyalarni kuzatish uchun hukumat hisobotlari, xalqaro tashkilotlar va bozor tadqiqot firmalarining miqdoriy ma'lumotlari tahlil qilinadi. Bundan tashqari, sifatli ma'lumotlar haydovchilar va o'sish to'siqlari haqida tushuncha olish uchun siyosatchilar, biznes rahbarlari va texnologiya mutaxassislari bilan suhbatlar orqali to'planadi.

O'zbekistonda 2017-yildan 2024-yilgacha biznes va texnologiyalar rivoji

sezilarli o'zgarishlar va o'zgarishlar bilan qayd etildi. Bu davrda kuzatilgan ba'zi asosiy jihatlar va tendentsiyalar:

Iqtisodiy va ishbilarmonlik muhiti.

Iqtisodiy Islohotlar:

- 2017 yildan boshlab Prezident Shavkat Mirziyoyev boshchiligida O'zbekiston iqtisodiyotni liberallashtirishga qaratilgan keng qamrovli iqtisodiy islohotlarni boshladi. Bunga xorijiy investitsiyalarni jalb qilish uchun valyutani liberallashtirish, soliq islohotlari va ishbilarmonlik muhitini yaxshilash kiradi.

Xorijiy Investitsiyalar:

- O'zbekistonda, xususan, Xitoy, Rossiya, Janubiy Koreya va Turkiya kabi mamlakatlardan to'g'ridan-to'g'ri xorijiy investitsiyalar hajmi ortgan. Hukumat energetika, infratuzilma va ishlab chiqarish kabi sohalarga investitsiyalarni faol ravishda ilgari surdi.

Xususiylashtirish va xususiy sektorning o'sishi:

- Davlat korxonalarini xususiylashtirish va xususiy sektorning o'sishiga ko'maklashish bo'yicha sa'y-harakatlar amalga oshirildi. Bu tadbirkorlik faolligini oshirishga va yangi korxonalarini tashkil etishga olib keldi.

Xalqaro Savdo:

- O'zbekiston savdo aloqalarini rivojlantirish, mustaqil davlatlar Hamdo'stligi (MDH) Erkin savdo hududiga qo'shilish va Jahon savdo tashkilotiga (JST) a'zo bo'lish bo'yicha ish olib bordi. Shuningdek, mamlakatda savdo va investitsiyalarni ko'paytirish uchun erkin iqtisodiy zonalar tashkil etilgan.

Texnologik Yutuqlar.

Raqamli Transformatsiya:

- Hukumat raqamli transformatsiyaga ustuvor ahamiyat berib, it infratuzilmasini modernizatsiya qilish va raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga qaratilgan "Digital Uzbekistan 2030" strategiyasini ishga tushirdi. Bunga elektron hukumat xizmatlari va raqamli bank xizmatlarini rivojlantirish kiradi.

Telekommunikatsiya va Internet:

- Telekommunikatsiya infratuzilmasini kengaytirishga katta sarmoyalar

kiritildi. Internetga kirish va mobil aloqa kuchayib, aholi uchun raqamli xizmatlardan yaxshiroq foydalanish imkoniyatini yaratdi.

IT va innovatsiya:

- Toshkentda it-Park kabi texnoparklar va innovatsion markazlar tashkil etilishi bilan IT sohasida o'sish kuzatildi. Ushbu tashabbuslar startaplarni tarbiyalash va texnologik innovatsiyalarni rivojlantirishga qaratilgan.

Ta'lim va ko'nikmalarni rivojlantirish:

- O'sib borayotgan texnologiya sohasini qo'llab-quvvatlash uchun hukumat it va tegishli sohalarda ta'lim va kasb-hunar ta'limini takomillashtirishga e'tibor qaratdi. Ta'lim sifatini oshirish uchun xalqaro universitetlar va muassasalar bilan hamkorlik o'rnatildi.

Elektron tijorat va Fintech:

- Elektron tijorat sektori o'sib bormoqda, ko'proq korxonalar onlayn savdo kanallarini qabul qilmoqdalar. FinTech innovatsiyalari, shu jumladan mobil to'lov tizimlari va raqamli bank, tartibga soluvchi islohotlar tomonidan qo'llab-quvvatlanib, mashhurlikka erishdi.

Qiyinchiliklar va imkoniyatlar

Normativ Muhit:

- Islohotlar amalga oshirilgan bo'lsa-da, to'liq shaffof va samarali tartibga solish muhitini yaratishda muammolar saqlanib qolmoqda. Adolatli raqobat va biznes yuritish qulayligini ta'minlash uchun doimiy harakatlar zarur.

Infratuzilmani Rivojlantirish:

- Infratuzilmani rivojlantirish, xususan transport va logistika sohasida iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlash uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega. Avtomobil, temir yo'l va aeroportlarga investitsiyalar savdo va tijoratni osonlashtirish uchun juda muhimdir.

Inson Kapitali:

- Zamonaviy iqtisodiyot talablarini qondirish uchun malakali ishchi kuchini rivojlantirish doimiy muammo hisoblanadi. Ta'lim va kasb-hunar ta'limi dasturlarini takomillashtirish bu masalani hal qilishning kalitidir.

Barqarorlik:

- O'zbekiston o'z iqtisodiyotini modernizatsiya qilar ekan, barqaror rivojlanishni ta'minlash va ekologik muammolarni hal etish muhim ahamiyat kasb etadi. Bunga yashil texnologiyalar va barqaror biznes amaliyotini targ'ib qilish kiradi.

Umuman olganda, O'zbekistonning 2017-yildan 2024-yilgacha bo'lgan sayohati muhim o'zgarishlar bo'ldi, iqtisodiy islohotlar va texnologik taraqqiyotda sezilarli yutuqlarga erishildi. Ishbilarmonlik muhitini yaxshilash, innovatsiyalarni rivojlantirish va inson kapitaliga sarmoya kiritishga doimiy e'tibor ushbu o'sish traektoriyasini saqlab qolish uchun juda muhimdir.

Xulosa va takliflar

O'zbekistonning 2017 yildan 2024 yilgacha bo'lgan sayohati o'sish va innovatsiyalarning ajoyib traektoriyasini namoyish etadi. Hukumatning texnologiyani isloh qilish va investitsiyalashga sodiqligi kelajakdagi rivojlanish uchun mustahkam poydevor yaratdi. Biroq, barqaror taraqqiyot tartibga soluvchi islohotlar, infratuzilmani rivojlantirish va ta'lim sohasida doimiy harakatlarni talab qiladi. Ushbu muammolarni hal etish orqali O'zbekiston mintaqadagi yetakchi biznes va texnologiya markazi sifatida o'z mavqeini mustahkamlashi mumkin.

Kelajakdagi tadqiqotlar joriy siyosat va texnologik tashabbuslarning uzoq muddatli ta'sirini kuzatish uchun bo'ylama tadqiqotlarga qaratilishi kerak. Bundan tashqari, boshqa rivojlanayotgan bozorlar bilan qiyosiy tadqiqotlar O'zbekistonning o'ziga xos kontekstida qo'llaniladigan ilg'or tajriba va innovatsion yechimlar haqida qimmatli ma'lumot beradi.

Foydalanilgan adabiyot ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 14-sentabrdagi PQ-306-son «Kichik biznesni rivojlantirishni moliyaviy va institutsional qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari to'g'risida»gi Qarori. - <https://lex.uz/uz/docs/-6609110>

2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentabrdagi PF-158-son "O'zbekiston — 2030" strategiyasi to'g'risidagi Farmoni. - <https://lex.uz/ru/docs/6600413>

3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni. - <https://lex.uz/docs/5841063>.

4. Abdullaev S.A., Mambetjanov Q.Q., Mamanazarov A.A. O'zbekiston milliy boyligini oshirishning tabiiy va insoniy omillari. // Iqtisodiyot va moliya (O'zbekiston). № 3, 2020 yil.

5. Amonov M. Tadbirkorlik faoliyatini davlat tomonidan tartibga solish va qo'llab-quvvatlash tizimini rivojlantirish. Avtoreferat. – Toshkent: 2024.

6. Kambarova Sh. O'zbekistonda innovatsiya jarayonlari rivojlanishi sharoitida kichik biznesning eksport salohiyatini oshirish. Avtoreferat. – Toshkent^ 2023.

7. Salamov I., Quдрatova I., Quдрatov T. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik. Ma'ruzalar kursi. - 2015, 119 b, 13-14 bb.

8. Salayev J. Sanoatda kichik biznes sub'yektlari faoliyati samaradorligini oshirishning istiqbolli yo'nalishlari. Avtoreferat. – Toshkent: 2023.

9. <https://kun.uz/uz/news/2023/02/24/mehnat-resurslari-soni-eng-kop-bolgan-hudud-malum> qilindi